

Na osnovu člana 10 stav 2 Zakona o metrologiji ("Službeni list CG", broj 79/08), Vlada Crne Gore na sjednici od __. __ 2026. godine, donijela je

UREDBU O ZAKONSKIM MJERNIM JEDINICAMA*

Član 1

Ovom uredbom propisuju se zakonske mjerne jedinice, koje se koriste u Crnoj Gori i njihova upotreba.

Član 2

Zakonske mjerne jedinice koje se koriste u Crnoj Gori pored jedinica Međunarodnog sistema jedinica (u daljem tekstu: SI jedinice), su:

- 1) jedinice, definisane na osnovu SI jedinica, koje nijesu njihovi decimalni umnošci niti djelovi;
- 2) jedinice, koje se koriste sa SI jedinicama, a čije su vrijednosti u SI jedinicama dobijene eksperimentalno;
- 3) jedinice, čija je upotreba dozvoljena samo u specifičnim oblastima,
- 4) kombinovane mjerne jedinice.

Nazivi, oznake i definicije SI jedinica i njihovi decimalni umnošci i djelovi dati su u Prilogu 1.

Nazivi, oznake i definicije jedinica koje se koriste pored SI jedinica dati su u Prilogu 2.

Prilozi iz st. 2 i 3 ovog člana čine sastavni dio ove uredbe.

Član 3

Upotreba zakonskih mjernih jedinica iz člana 2 ove uredbe odnosi se na mjerne instrumente koji se koriste, mjerenja koja se vrše i oznake količina izražene u zakonskim mjernim jedinicama.

Odredbe ove uredbe, ne odnose se na mjerne jedinice, koje se upotrebljavaju u oblasti vazdušnog, pomorskog, rječnog i željezničkog saobraćaja, a koje su različite od onih čija je primjena obavezna na osnovu ove uredbe, ako je upotreba takvih jedinica predviđena međunarodnim konvencijama i ugovorima koji obavezuju Crnu Goru.

Član 4

Upotreba mjernih jedinica koje nijesu zakonske mjerne jedinice dozvoljena je za:

- 1) proizvode i opremu, koji se već nalaze na tržištu, odnosno u upotrebi, do dana stupanja na snagu ove uredbe;
- 2) komponente i djelove proizvoda i opreme, koji su neophodni za dopunu ili zamjenu komponenata ili djelova proizvoda i opreme iz tačke 1 ovog stava.

Mjerne jedinice iz stava 1 ovog člana, ne primjenjuju se na pokazivače na mjerilima, odnosno pokazivanje mjerila mora biti isključivo u zakonskim mjernim jedinicama.

Član 5

Dozvoljena je upotreba dodatnih oznaka, koje prate oznaku veličine izraženu u mjernoj jedinici datoj u Prilozima 1 i 2, a podrazumijevaju jednu ili više oznaka veličine izraženih u mjernim jedinicama koje nijesu date u Prilozima 1 i 2.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, nije dozvoljena upotreba dodatnih oznaka na mjerilima za koja je u metrološkim propisima naznačena upotreba samo zakonske mjerne jedinice.

Oznaka veličine izražena u mjernoj jedinici koja je data u Prilogu 1 i 2 ove uredbe ima prednost u odnosu na dodatnu oznaku.

Dodatne oznake iz stava 1 ovog člana moraju biti izražene znakovima koji nijesu veći od znakova za odgovarajuće mjerne jedinice iz Priloga 1 i 2 ove uredbe.

Član 6

Način pisanja mjernih jedinica mora biti u skladu sa standardom MEST ISO 80000 - 1:2009 Veličine i jedinice - Deo 1: Opšti principi.

Član 7

Danom stupanja na snagu ove uredbe prestaje da važi Uredba o zakonskim mernim jedinicama (“Službeni list CG”, br. 22/09, 72/15 i 67/20).

Član 8

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenom listu Crne Gore”.

*U ovu uredbu prenešena je Direktiva Komisije (EU) 2019/1258 od 23. jula 2019. godine o izmjeni Priloga Direktive Savjeta 80/181/EEZ u pogledu definicija osnovnih SI jedinica radi prilagodavanja tehničkom napretku.

Broj:
Podgorica, __. __. 2026. godine

Predsjednik,
mr Milojko Spajić

VLADA CRNE GORE

SI JEDINICE I NJIHOVI DECIMALNI UMNOŠCI I DJELOVI

1.1 Osnovne SI jedinice

Tabela 1.1 Osnovne SI jedinice

Veličina	Jedinica	
	Naziv	Simbol
Vrijeme	sekunda	s
Dužina	metar	m
Masa	kilogram	kg
Jačina električne struje	amper	A
Termodinamička temperatura	kelvin	K
Količina supstance	mol	mol
Jačina svjetlosti	kandela	cd

Definicije osnovnih SI jedinica:

Jedinica vremena

Sekunda, simbol s, jeste SI jedinica vremena. Definisana je uzimajući da fiksna brojna vrijednost frekvencije cezijuma $\Delta\nu_{\text{Cs}}$, frekvencije hiperfinog prelaza neperturbiranog osnovnog stanja atoma cezijuma 133, iznosi 9 192 631 770, kada je izražena u jedinici Hz, tj. s^{-1} .

Jedinica dužine

Metar, simbol m, jeste SI jedinica dužine. Definisana je uzimajući da fiksna brojna vrijednost brzine svjetlosti u vakuumu (c) iznosi 299 792 458, kada je izražena u jedinici m/s, gdje je sekunda definisana preko $\Delta\nu_{\text{Cs}}$.

Jedinica mase

Kilogram, simbol kg, jeste SI jedinica mase. Definisana je uzimajući da fiksna brojna vrijednost Plankove konstante h iznosi $6,626\,070\,15 \times 10^{-34}$, kada se izražava u jedinici J·s, koja je jednaka $\text{kg} \cdot \text{m}^2 \cdot \text{s}^{-1}$, gdje su metar i sekunda definisani preko c i $\Delta\nu_{\text{Cs}}$.

Jedinica jačine električne struje

Amper, simbol A, jeste SI jedinica jačine električne struje. Definisana je uzimajući da fiksna brojna vrijednost elementarnog naelektrisanja e iznosi $1,602\,176\,634 \times 10^{-19}$, kada je izražena u jedinici C, koja je jednaka A·s, gdje je sekunda definisana preko $\Delta\nu_{\text{Cs}}$.

Jedinica termodinamičke temperature

Kelvin, simbol K, jeste SI jedinica termodinamičke temperature. Definisana je uzimajući da fiksna brojna vrijednost Bolcmanove konstante k iznosi $1,380\,649 \times 10^{-23}$, kada je izražena u jedinici $\text{J} \cdot \text{K}^{-1}$, koja je jednaka $\text{kg} \cdot \text{m}^2 \cdot \text{s}^{-2} \cdot \text{K}^{-1}$, gdje su kilogram, metar i sekunda definisani preko h , c i $\Delta\nu_{\text{Cs}}$.

Jedinica količine supstance

Mol, simbol mol, jeste SI jedinica količine supstance. Jedan mol sadrži tačno $6,022\ 140\ 76 \times 10^{23}$ elementarnih jedinica. Ovaj broj je fiksna, brojna vrijednost Avogadrove konstante, N_A , kada je izražena u jedinici mol^{-1} i naziva se - Avogadrov broj.

Količina supstance sistema, simbol n , mjera je broja određenih elementarnih jedinica. Elementarna jedinica može biti atom, molekul, jon, elektron ili bilo koja druga čestica ili određena grupa čestica.

Jedinica jačine svjetlosti

Kandela, simbol cd , jeste SI jedinica jačine svjetlosti u datom smjeru. Definisana je uzimajući da fiksna brojna vrijednost svjetlosne efikasnosti monohromatskog zračenja frekvencije 540×10^{12} Hz, K_{cd} , iznosi 683, kada je izražena u jedinici $\text{lm} \cdot \text{W}^{-1}$, koja je jednaka $\text{cd} \cdot \text{sr} \cdot \text{W}^{-1}$ ili $\text{cd} \cdot \text{sr} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{m}^{-2} \cdot \text{s}^3$, gdje su kilogram, metar i sekunda definisani preko h , c i $\Delta\nu_{\text{Cs}}$.

Tabela 1.2 Posebno ime i oznaka SI izvedene jedinice za temperaturu za izražavanje Celzijusove temperature

Veličina	Jedinica	
	Naziv	Simbol
Celzijusova temperatura	stepen Celzijusa	°C

Celzijusova temperatura t definiše se kao razlika $t = T - T_0$ između dvije termodinamičke temperature T i T_0 , pri čemu je $T_0 = 273,15$ K. Interval ili razlika u temperaturi može se izraziti u kelvinima ili stepenima Celzijusa. Jedinica “stepen Celzijusa” jednaka je jedinici “kelvin”.

1.2 Druge SI jedinice

1.2.1 Izvedene SI jedinice

Izvedene SI jedinice dosljedno su izvedene iz SI jedinica, a definisane su proizvodom određenih stepena osnovnih jedinica bročanim koeficijentom jednakim 1.

1.2.2 Izvedene SI jedinice sa posebnim nazivima i oznakama

Tabela 1.3 Izvedene SI jedinice sa posebnim nazivima i oznakama

Veličina	Jedinica		Izražena	
	Naziv	Simbol	Drugim jedinicama SI	Osnovnim jedinicama SI
Ugao u ravni	radijan	rad		$\text{m} \cdot \text{m}^{-1}$
Prostorni ugao	steradian	sr		$\text{m}^2 \cdot \text{m}^{-2}$
Frekvencija	herc	Hz		s^{-1}
Sila	njutn	N		$\text{m} \cdot \text{kg} \cdot \text{s}^{-2}$
Pritisak, naprezanje	paskal	Pa	$\text{N} \cdot \text{m}^{-2}$	$\text{m}^{-1} \cdot \text{kg} \cdot \text{s}^{-2}$
Energija, rad, količina toplote	džul	J	$\text{N} \cdot \text{m}$	$\text{m}^2 \cdot \text{kg} \cdot \text{s}^{-2}$
Snaga ⁽¹⁾ , fluks zračenja	vat	W	$\text{J} \cdot \text{s}^{-1}$	$\text{m}^2 \cdot \text{kg} \cdot \text{s}^{-3}$
Naelektrisanje, količina elektriciteta	kulon	C		$\text{s} \cdot \text{A}$
Električni potencijal, razlika električnih potencijala, napon, elektromotorna sila	volt	V	$\text{W} \cdot \text{A}^{-1}$	$\text{m}^2 \cdot \text{kg} \cdot \text{s}^{-3} \cdot \text{A}^{-1}$
Električna otpornost	om	Ω	$\text{V} \cdot \text{A}^{-1}$	$\text{m}^2 \cdot \text{kg} \cdot \text{s}^{-3} \cdot \text{A}^{-2}$
Električna provodnost	simens	S	$\text{A} \cdot \text{V}^{-1}$	$\text{m}^{-2} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{s}^3 \cdot \text{A}^2$
Električna kapacitivnost	farad	F	$\text{C} \cdot \text{V}^{-1}$	$\text{m}^{-2} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{s}^4 \cdot \text{A}^2$

Magnetni fluks	veber	Wb	$V \cdot s$	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$
Magnetna indukcija	tesla	T	$Wb \cdot m^{-2}$	$kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$
Induktivnost	henri	H	$Wb \cdot A^{-1}$	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-2}$
Svjetlosni fluks	lumen	lm	$cd \cdot sr$	cd
Osvjetljenost	luks	lx	$lm \cdot m^{-2}$	$m^{-2} \cdot cd$
Aktivnost radioaktivnog izvora	bekerel	Bq		s^{-1}
Apsorbovana doza, specifična predata energija, kerma, indeks apsorbovane doze	grej	Gy	$J \cdot kg^{-1}$	$m^2 \cdot s^{-2}$
Ekvivalentna doza	sivert	Sv	$J \cdot kg^{-1}$	$m^2 \cdot s^{-2}$
Katalitička aktivnost	katal	kat		$mol \cdot s^{-1}$

⁽¹⁾ Posebni nazivi za jedinicu snage: naziv *volt–amper* (simbol ‘VA’) kada se koristi za izražavanje prividne snage naizmjenične električne struje, i *var* (simbol ‘var’) kada se koristi za izražavanje reaktivne električne snage. ‘Var’ nije uključen u GCPM odluke.

Jedinice izvedene iz osnovnih SI jedinica mogu se izraziti u terminima jedinica navedenih u Prilogu 1.

Posebno, izvedene SI jedinice mogu se izraziti pomoću posebnih imena i simbola navedenih u gornjoj tabeli; na primjer, SI jedinica za dinamičku viskoznost može se izraziti kao $m^{-1} \cdot kg \cdot s^{-1}$ ili $N \cdot s \cdot m^{-2}$ ili $Pa \cdot s$.

1.3 Prefiksi i njihove oznake koji se koriste za označavanje određenih decimalnih umnožaka i djelova

Tabela 1.4 SI prefiksi

Faktor	Naziv	Oznaka	Faktor	Naziv	Oznaka
10^{24}	jota	Y	10^{-24}	jokto	y
10^{21}	zeta	Z	10^{-21}	zepto	z
10^{18}	eksa	E	10^{-18}	ato	a
10^{15}	peta	P	10^{-15}	femto	f
10^{12}	tera	T	10^{-12}	piko	p
10^9	giga	G	10^{-9}	nano	n
10^6	mega	M	10^{-6}	mikro	μ
10^3	kilo	k	10^{-3}	mili	m
10^2	hekto	h	10^{-2}	centi	c
10^1	deka	da	10^{-1}	deci	d

Nazivi i oznake decimalnih umnožaka i djelova jedinice mase obrazuju se stavljanjem prefiksa ispred “gram” i njihovih oznaka ispred oznake “g”.

Ako je izvedena jedinica izražena u obliku količnika, njeni decimalni umnošci ili djelovi se mogu odrediti dodavanjem prefiksa jedinici u brojiocu ili imeniocu, ili u oba.

Upotreba kombinovanih prefiksa, odnosno prefiksa obrazovanih stavljanjem jednog uz drugi nekoliko gore navedenih prefiksa, nije dozvoljena.

1.4 Posebno dozvoljeni nazivi i oznake decimalnih umnožaka i djelova SI jedinica

Tabela 1.5

Veličina	Jedinica		
	Naziv	Oznaka	Vrijednost
Zapremina	litar	l ili L ⁽¹⁾	$1\ l = 1\ dm^3 = 10^{-3}\ m^3$
Masa	tona	t	$1\ t = 1\ Mg = 10^3\ kg$
Pritisak	bar	bar ⁽²⁾	$1\ bar = 10^5\ Pa$

⁽¹⁾ Za jedinicu litar mogu se koristiti dva simbola „l“ i „L“.

(Šesnaesta CGPM (1979), odluka 6).

⁽²⁾ Jedinica navedena u brošuri Međunarodnog komiteta za tegove i mjere kao jedna od jedinica koje se smiju privremeno koristiti.

Prefiksi i njihove oznake, navedene u tabeli 1.4, mogu se upotrebljavati zajedno sa jedinicama iz tabele 1.5.

PRILOG 2

JEDINICE KOJE NIJESU OBUHVAĆENE MEĐUNARODNIM SISTEMOM JEDINICA, A MOGU SE UPOTREBLJAVATI U CRNOJ GORI

2.1 Jedinice definisane na osnovu SI jedinica ali nisu ni njihovi decimalni umnošci ni djelovi

Tabela 2.1

Veličina	Jedinica		
	Naziv	Oznaka	Vrijednost
Ugao u ravni	obrt ^{*(1)(2)}		1 obrt = 2π rad
	grad, gon	gon*	1 gon = $(\pi/200)$ rad
	stepen (ugaoni)	°	1 = $(\pi/180)$ rad
	minuta (ugaona)	'	1' = $(\pi/10\ 800)$ rad
	sekunda (ugaona)	"	1" = $(\pi/648\ 000)$ rad
Vrijeme	minuta	min	1 min = 60 s
	sat, čas	h	1 h = 3 600 s
	dan	d	1 d = 86 400 s

⁽¹⁾ Znak (*) iza naziva ili simbola jedinice označava da se ista ne pojavljuje na popisima koje su sastavili CGPM, CIPM ili BIPM. Ovo se primjenjuje na sve Priloge.

⁽²⁾ Međunarodna oznaka ne postoji.

Predmeci navedeni u tabeli 1.4 jedino se mogu upotrebljavati uz nazive “grad” i “gon” i oznaku “gon”.

2.2 Jedinice koje se koriste sa SI jedinicama, a čije su vrijednosti u SI jedinicama dobijene eksperimentalno

Tabela 2.2

Veličina	Jedinica		
	Naziv	Oznaka	Definicija
Energija	elektronvolt	eV	Elektronvolt je kinetička energija koju primi elektron pri prelazu kroz polje potencijalne razlike od 1 V u vakuumu.
Masa	unificirana jedinica atomske mase	u	Unificirana jedinica atomske mase jednaka je 1/12 mase atoma ¹² C.

Predmeci i njihove oznake, navedene u tabeli 1.4, mogu se upotrebljavati zajedno sa ove dvije jedinice i oznakama iz tabele 2.2.

2.3 Jedinice i nazivi čija je upotreba dozvoljena samo u specifičnim oblastima

Tabela 2.3

Veličina	Jedinica		
	Naziv	Oznaka	Vrijednost
Jačina optičkih sistema	dioptriya		1 dioptriya = 1 m ⁻¹
Masa dragog kamenja	karat		1 karat = 2 × 10 ⁻⁴ kg
Površina zemljišta	ar hektar	a ha	1 a = 100 m ² 1 ha = 10 ⁴ m ²
Dužinska masa tekstilnog vlakna i konca	teks	tex	1 tex = 10 ⁻⁶ kg · m ⁻¹
Krvni pritisak i pritisak drugih tjelesnih tečnosti	millimetar živinog stuba	mm Hg	1 mm Hg = 133,322 Pa
Površina efektivnog presjeka	barn	b	1 b = 10 ⁻²⁸ m ²

Predmeci i njihove oznake, navedeni u tabeli 1.4, mogu se upotrebljavati zajedno sa jedinicama i oznakama iz tabele 2.3, izuzev jedinice milimetar živinog stuba i njene oznake.

2.4 Kombinovane mjerne jedinice

Kombinacijom mjernih jedinica iz ovog priloga obrazuju se kombinovane mjerne jedinice.